

a t a l a

0000.3.

Ezintasunen bat duten pertsonak

1.

Araudi- eta gizarte-testuingurua

Aurreko urteetan bezalaxe, atal honetan saiatuko gara desgaitasuna duten pertsonen eskubideak aldezteko 2013ko ekitaldian planteatu dizkiguten gai guztiak aztertzen, erakunde honen jarduketa esparruei buruzko zeharkako ikuspegi batetik.

Arartekoaren erakundeak, pertsona ororen eskubideak defendatzeko duen lehenetsuneko eginkizuna betetz, azpimarra berezia, ahal bada, jarri izan du beti beren eskubideez baldintza- eta aukera-berdintasunean baliatzeko zailtasun handienak dituzten pertsona guztien defentsan.

Horri dagokionez, [otsailaren 27ko 3/1985 Legeak](#), Arartekoa Erakundearen Sortu eta Arautzeak, honakoa dio: *“Legebiltzarrek Konstituzioaren I Idazpuruak dakartzan eskubideak Legeak dionez bermatuz aldeztu, eta Autonomia-Estatutuaren 9. Atalak dakartzan demokraziatzko oinarri irizpide orokorrrak bete daitezenez arduratzeko jarritako goi-karguduna da Arartekoa”*. Horretarako, erakunde honen egitekoa da, herritarrek eskatuta edo bere ekimenez, administrazio publikoen jarduketa kexa espedienteen bitartez ikertzea, baina, baita ere, politika publikoak eta pertsonen eskubideen babes-sistema ebaluatzea, botere publikoei gomendioak zuzenduz nahiz pertsonen eskubideekiko errespetua edo haien babes-sistema errespetarazteko kultura indartzea xede duten txosten, analisi edo ideien produkzioa sustatuz.

Ekitaldi honetan zehar jarraitutako kexen eta jarduketan xehetasunetan sartu baino lehen, aipatu behar dugu 2013ko abenduaren 3an, Desgaitasuna duten Pertsonen Nazioarteko Egunarekin bat datorren egunean, azaroaren 29ko [1/2013 Legegintzako Errege Dekretua](#) argitaratu zela. Izan ere, haren

bidez onesten da Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Lege Orokorraren Testu Bategina.

Lege horren bitartez desgaitasuna duten pertsonen eskubideei buruzko hiru lege aipagarri batean biltzen dira:

- [Apirilaren 7ko 13/1982 Legea](#), desgaitasuna duten pertsonen gizarteratzeari buruzkoa.
- [Abenduaren 2ko 51/2003 Legea](#), desgaitasuna duten pertsonen aukera-berdintasunari, bazterkeria ezari eta irisgarritasun unibertsalari buruzkoa.
- [Abenduaren 26ko 49/2007 Legea](#), berdintasunaren arloko arau-hauste eta Zehapenei buruzkoa.

Arau honek, aipatutako hiru legeak testu bakarrean bateratzeaz gainera, azpimarratu beharreko alderdi berriak sartzen ditu. Hartara, egiazta dezakegu nola berrikusten dituen legea bera informatzen duten printzipioak, Nazio Batuen Biltzar Orokorrak 2006ko abenduaren 13an onetsitako [Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Konbentzioan](#) aurreikusi zenaren arabera. Espainiako Estatuak 2007ko abenduaren 3an berretsi zuen hura eta 2006ko maiatzaren 3an hartu zuen indarra. Horri dagokionez, arau honako printzipio hauek informatuta dago: duintasunarekiko errespetua, dibertsitatea dela-eta inor ez baztertzea, bizimodu independentea, aukera-berdintasuna, irisgarritasun unibertsala, normalizazioa, parte-hartze eta barneratze oso eta eraginkorrak, elkarrizketa zibila, nortasunarekiko errespetua eta politika publikoen zeharkakotasuna.

Bestalde, adierazi behar dugu arauak modu berritzailean ezartzen duela elkartzeagatik bazterkeriari dagokiona; izan ere, hura gertatzen da pertsona batek edo hura integratuta dagoen taldeak bazterkeriazko tratua jasotzen dutenean desgaitasuna dela-eta beste batekin daukaten harremanaren ondorioz. Halaber, bazterkeria anizkoitza dela-eta babes berezia azpimarratzen da, arrazoi edo zio bat baino gehiagoren biktima izan daitezkeen pertsonen eskubideak bermatze aldera.

Lanaren eta enpleguaren esparruan, esan beharra dago lehengo aldiz modu sistematikoan determinatzen eta zehazten dela desgaitasuna duten pertsonen zein enplegu-modalitateen arabera gauzatu ahal izango duten lanerako daukaten eskubidea. Hartara, honakoak ezartzen dira: Enplegu arrunta –eta horren barruan enplegu laguntzaduna–, enplegu babes-tua –eta horren barruan, enplegu zentro bereziak; esate baterako lan-guneak– eta enplegu autonomoa.

Legeko V. kapituluaren, “Bizimodu independenterako eskubidea” izenburupean, sistematikoki arautzen dira legeak babestutako esparruek bete behar dituzten irisgarritasun baldintzak, desgaitasuna duten herritar guztiei aukera-berdintasuneko maila berak bermatze aldera, bai eta bizimodu independenterako eskubideaz baliatzea laguntzera bideratutako ekintza positiboko neurriak ere.

Azkenik, nabarmendu behar dugu ezen Legeko laugarren xedapen gehigarrian xedatuaren arabera, Gobernuak, hark indarra hartu eta urtebeteko epean, Irisgarritasun Plan Nazional bat onetsi behar duela bederatzi urterako. Plana hirurteko jarduketa faseen arabera garatu beharra dago. Haren prestaketan, estatu mailan desgaitasuna duten pertsonak ordezkatzen dituzten entitate edo elkarte garrantzitsuenek hartuko dute parte.

Bestalde, esan beharra daukagu ezen, [Bizkaiko Foru Aldundiko](#) Gizarte Ekintza Sailak Gutxitasun Fisikoa edo/eta Organikoa duten Bizkaiko Pertsonen Federazioarekin ([FEKOOR](#)) batera lan eginez, Laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoari buruzko araupetze berria onetsi duela, Laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoa arautzen duen uztailaren 23ko [103/2013 Foru Dekretuaren](#) bitartez.

Autonomia pertsonala sustatzeari eta mendetasun-egoeran dauden pertsonak zaintzeari buruzko [abenduaren 14ko 39/2006 Legeak](#) figura hori erregulatzen du bere prestazioen zorroan, baina hura mugatuz soilik mendetasun handia dutenei eta bakarrik lan egiteko edo irakaskuntza arautuan ikasten jarraitzeko. Foru araupetze berri horrek murrizketak gainditu eta aukera ematen du bestelako egoerak jasotzeko, hain zuzen ere bizi proiektu pertsonal baten garapenean –erabakitze ahalmen osoarekin, parte-hartze sozialarekin eta bizi-modu-eredu independente batekin– funtsezkoak direnak.

Hartara, aipatutako foru dekretuko 2. artikulua honela definitu eta ezartzen ditu laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoaren baldintzak:

“Laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoa laguntzaile pertsonal bat kontratatzearen ondoriozko gastuak ordaintzeko da; laguntza hori asteko gutxienezko ordu kopuru jakin baterako izan behar da, eta onuradunari aukera eman behar dio ikasketak egiteko, lan egiteko eta eguneroko oinarrizko jarduerak modu autonomoagoan egiteko.

Mendetasunaren graduaren arabera ezarriko da astean zenbat ordutan eman behar duen zerbitzua laguntzaile pertsonalak: 5 ordu astean, III. gradurako; 4 ordu astean, II. gradurako; eta 3 ordu astean, I. gradurako.

Laguntza pertsonalerako prestazio ekonomikoa aldizkakoa izango da, eta mendetasunaren graduaren eta puntuen arabera aitortuko da.

Laguntza-zerbitzuak ematen dituen enpresa baten bidez edo zuzenean lan-kontratu baten bidez edo zerbitzuak emateko kontratu baten bidez emango ditu zerbitzuak laguntzaz arduratzen den pertsonak, hau da, laguntzaile pertsonalak. Kontratuan, onuradunak zerbitzurako proposatutako baldintzak eta jarraibideak jasoko dira, eta, hala badagokio, konfidentzialtasun-klausula.”

Baliabide hau lehendik eta modu berean Gipuzkoako lurralde historikoan planteatu izan da, eta orain Bizkaia zabaltzen

da. Funtsezkoa da bizimodu independentea bermatzeko eta desgaitasuna duten pertsonen autonomia aukera-berdintasunean sustatzeko.

2.

Kexarik aipagarrienak

2.1. Hirigintzako irisgarritasuna eta garraioaren arloko mugikortasuna

Aurreko urteetan bezala, ekitaldi honetan adierazi behar dugu esparru honetako kexak nagusiki irisgarritasunari buruzko araudiaren arloko ez-betetzei buruzkoak direla, instalazio berriak ezartzeari edo egun dauden eraikinei dagokienez. Hartara, esate baterako, Bilboko Novia de Salcedo kaleko 9. zenbakian Buruko Osasuneko Zentrora sartzeko dauden irisgarritasun baldintzei buruz aurkeztutako salaketa bat aipatu behar dugu. Zentro hori lehenengo solairu batean dago eta hartara iristeko 30 eskailera-maila izo behar dira.

2011ko ekitaldian, [Osakidetza](#) konpromisoa hartu zuen 2012ko aurrekontuen kargura igogailu bat jartzeko, behin Jabekideen Elkargoarekin akordio batera iritsita. Horretarako elkarrizketak 2008an hasiak ziren. Hala eta guztiz ere, aurtengo maiatzean beste idazki bat jaso genuen, non esaten zitzaigun ezen instalazioa 2012an egitea aurreikusita bazegoen ere, ekitaldi hori iraganda eraikina inongo obra egin gabe zegoela. Hori dela eta, Osakidetza jo genuen, obra horien atzerapenari buruzko arrazoiei buruzko behar zen informazioa eskatzeko.

Gure eskariari erantzunez, jakinarazi digute 2012an programatu zela 2013an zehar ekitea igogailu bat jartzeari, eta horretarako zenbait aurrekontu eskatu zaizkiela enpresa batzuei. Halaber, jakitera eman ziguten Buruko Osasunaren Sareko Zuzendaritza finkako administratzailearekin jarri zela eskatzeko igogailuak jartzeko proposamena aintzat har zezala eta jabekideen bozketa egin zezala. Igorritako proposamenean aipatzen zen egungo arkitektura-oztopoak kendu behar zirela eta, aldi berean, Arartekoak 2011n emandako gomendioa aipatzen zen.

Obrak hasteko oztopoa zen aurrekontuan inbertsioak 2013. ekitaldi osoan egiteko dirurik ez zegoela, aurrekontu publikoetan inbertsioak egiteko ezarri diren murrizketak direla eta. Nolanahi ere, egun dauden oztopo fisikoei konponbiderik jartzen ez zaien bitartean, Osakidetza zuzendari nagusiak aipatzen zuen baloratzen ari zirela mugikortasun

arazoak zeuzkaten gaixoak halako oztoporik ez dagoen beste zentro batzuetara eramateko aukera, igogailuaren instalazioarekin behin betiko konponbidea jartzen ez zen bitartean. Gero, egiaztatu ahal izan genuen 2014ko aurrekontuan diru jarri dela igogailu hori jartzeko, hain zuzen ere mugikortasun murriztua duten pertsonen Bilboko Buruko Osasuneko Zentrorako sarbidea izan dezaten.

Bestalde, tokiko zerbitzu publikoak emateko baldintzen barruan, gomendio bat igorri diogu [Lasarte-Oriako Udalari](#) lehentasuna eman diezaion udal kiroldedia irisgarritasunaren arloko legedi indardunari egokitzeko beharrezkoak diren obrak egiteko proiektua idazteari, pertsona erabiltzaileak ez baztertzeko. Izan ere, horrekin lortu nahi da behar den kuantifikazio ekonomikoa egitea birmoldaketa hori programazioan sartu ahal izateko. Halaber, Udala premiatu genuen udalerriko irisgarritasun plana, berrikusi, gaurkotu eta osatzeko, Irisgarritasuna Sustatzeko [abenduaren 4ko 20/1997 Legearen](#) edukia irarrituz, betiere erreferentzia berezia eginez eraikin publikoetan behar diren egokitzapenak egiteko lehentasunen ordenari eta betetze-egutegiari ([Arartekoaren 2013ko azaroaren 13ko Ebazpena](#)).

Bestalde, nabarmendu behar ditugu mugikortasun murriztua duten pertsonengan eragin berezia duten arazoak. Izan ere, pertsona horiek garraio egokituaren arloan gainerako herritarrek baino eskaintza dezente txikiagoa baitute oraindik.

[Euskotren](#) enpresa publikoak 2012an tren unitate berriak abian jarri ondoren aurkitutako irisgarritasun arazoak, aurreko ekitaldiko txostenean adierazi genituenak, oraindik ere gertatzen dira, nahiz eta [Euskal Trenbide Sareak](#) hartutako neurriak, trenbidearen eta nasaren arteko distantziak gutxitzekoek, eta Euskotrenek bagoien diseinuari berari dagokionez hartutakoak, lagungarri gertatu diren mugikortasun murriztua duten pertsonen garraioa hobeki erabiltzeko.

2.2. Ogasuna

Zerga araudiak zenbait onura fiskal (salbuespenak, hobariak, murriztapenak...) ezartzen ditu, eta haien bitartez nolabait ere konpentsazio bat eman nahi zaie desgaitasuna duen pertsona bat daukaten familiei eta, aldi berean, arreta eskaini nahi zaio familia horiengan eragina duen gaitasun ekonomiko txikiagoari.

Kontuan hartu beharra dago desgaitasuna duten pertsonen gastu gehigarri handiei aurre egin behar dietela ondasun eta zerbitzu orokorrak erosi beharra dela eta, pairatzen duten desgaitasunarekin berariaz lotutako ondasun eta zerbitzuetan dauzkaten gastuez gainera (laguntza teknikoak; laguntza pertsonala; tratamendu mediko, terapeutiko, habilitatzaile eta errehabilitatzaileak; sendagaiak). Berriki egin diren ikerketetan kalkulatu da desgaitasuna daukaten pertsonak bizi diren etxeetako batez besteko diru-sarrerak gainerako etxeetakoak baino %25 txikiagoak direla.

Hori gorabehera, gaur arte, desgaitasuna duten pertsonen aplikatutako onura fiskalak mugatuak izan dira eta, gainera, haien aplikazioan ere desadostasunak sortzen ari dira.

Trakzio mekanikoko ibilgailuen gaineko zergak salbuespen bat jasotzen du desgaitasuna duten pertsonentzat. Hura 2009. urtearen amaieran aldatu zen eta aldaketa hori dela eta kexak izan dira, zeren eta ukitutako pertsonen aldaketa hori bizi baitute aitortuta dauzkaten eskubideen halako murrizketa baten gisara.

Pertsona fisikoen errentaren gaineko zergari dagokionez (aurrerantzean PFEZa), esan beharra daukagu pertsona batek erakunde honetara jo zuela eta zalantzan jarri zuela zerga horren kariatara desgaitasuna egiaztatzeke beharra, desgaitasunarekin lotutako onura fiskalak aplikatzen diren lehenengo aldian.

Bizkaiko Foru Aldundian PFEZa kudeatzen duen bulegoak pertsona interesdunari behin-behineko likidazio bat igorri zion, non ezezkoa ematen baitzitzaion desgaitasunarengatik erreklamazio-egileari aplikatutako kenkariari. [Arabako Foru Aldundiaren](#) Gizarte Ongizaterako Foru Erakundeak emandako aitortpena, non interesdunaren desgaitasuna egiaztatzen baitzen, errekurtsio bidez aurkeztu ondoren, ukituari sartutako kopurua itzuli zitzaion, ordura arte sortutako berandutza-interesekin.

Azkenik, arlo honi dagokionez, aipatu behar ditugu [Gasteizko Udalak](#) etxebizitza hutsetako zaborrak direla-eta aplikatzen duen tasari buruz jaso ditugun bi kexa. Horri dagokionez, aipatu behar dugu Espainiako Konstituzioko 33.2 artikulua jabetzari aitortzen dion eginkizun sozialaren aurkakoa dela pertsonen partikularki tasa bat jartzea soilik beren titularitateko etxebizitza bat 2012ko urtarrilaren 1ean errentan emana ez dagoelako edo okupatuta ez dagoelako; izan ere, tramitatutako kexa-kasuetan gertatzen den bezalaxe, batzuetan egiaztatu daiteke kasuko titularrak etxebizitza horretan bizi izanak direla, guztiz justifikagarria den aldi batean izan ezik.

Mendetasuna duten pertsonen arretak ezin du talka egin zaborren tasaren aplikazioarekin, hartara eraginez zama handiago jar dakiola bere ingurunean mendetasuna duen ahaide bat artatzeko lana bere gain hartzen duenari.

2.3. Herrizaingoa

Esparru honi dagokionez, aipatu behar ditugu oinezkoentzako eremu batean ibilgailuak sartzeko debekua kontrolatzeko modua dela-eta sortu diren arazoak, bai eta debeku horren ez-betetzeak eta eremua oinezkoentzako bihurtzea errespetatu dadila bermatzeko neurriak ez hartzeak ikusizko desgaitasuna duten pertsonen mugikortasunean duen eragina ere.

Jarduketa okerren bat gertatu izateagatik aurkeztutako kexa gehienetan, ukitutako administrazioek beren jarduna zuzendu dute. Multzo horretan sar daitezke desgaitasuna duten pertsonentzako aparkatzeko txartelaren titularrei ezarritako zehapenak direla-eta aurkeztutako bi kexa. Zehapen horiek heldu ziren halako pertsonentzako erreserbatutako toki batean aparkatzeagatik, zeuzkaten txartelak horretarako balio izan gabe. Kasuetako batean jo zen txartela manipulaturatuta zegoela, baina hori ez zen egia. Beste batean txartelak ez zuela balio adierazi zen, zeren eta behin betiko izaeraz emana zegoela agertzen baitzen, bost urteko epe baterako balioa izan beharrean, [abenduaren 5eko 256/2000 Dekretuak](#) exijitzen duen bezala; alabaina, akats hori ezin zitzaion titularrari egotzi, baizik eta hura eman zuen Administrazioari, zeina ez baitzen zehapena ezarritako bera.

2.4. Osasuna

Atal honen barrenean, inplante koklear bateko kanpoko osagaiak berritzeko egoera bat planteatu zaigu, inplante hori sistema publikoak jarrita ez den kasu batean. Zehazki, guri aztertzeke aurkeztu zaigun gaiak ez du zerikusirik inplantearekin berarekin, baizik eta haren osagaiak berritzearekin. Izan ere, egoera hori, Ziurtapen eta Kontratazio Zuzendaritzaren kanpoko osagaien berritzeari buruzko 2/2011 Jarraibidean ezarritakoaren arabera, finantzaketa publikotik kanpo dago.

Haren finantzaketa onartzeak pentsaraz lezake bazterkeriarako ate bat zabaltzen ari dela, zeren eta onura egingo baliok zentro pribatu batean ebakuntza bat ordain dezakeenari, hartara arretan arintasun handiagoa lortuz, nahiz eta arreta hori hobeagoa ez izan. Osakidetzan horrelako diagnostikoa dutenak gutxiengo badiira ere, bazterkeria hori nahikoa nabarmena izango litzateke, baldin eta helburua bada planteatzea inplantearen gastua itzul dadila. Alabaina, eskatzen dena denez osagaiak sistema publikoaren bitartez berritzeko aukerari atea ez ixtea, iruditzen zaigu kasuari bestela ekin dakiokela.

Osakidetzari aukera hori planteatzerakoan, kontuan izan dugu ezen interesdunen egoera ekonomikoa aldatu egin daitekeela; hau da, gerta daitekeela oraingo egoera inplantea egin zen unekoaz bestelakoa izatea, halako moduz non une hartan gaixoak hura finantzatu ahal izan baitzuen, baina gero, osagaiak berritu behar dituen garaian, halakorik ezin baitu egin. Kontuan hartu beharreko faktore bat da hori, urte batzuk igarota berritu beharreko elementuez ari baikara.

Halaber, kontuan hartu beharra dago ezen kasu honetan inplantearen diagnostika sistema publikoan egin dela, nahiz eta gero ezarpena zentro pribatu batean egin zen, eta, aldi berean, hala jokatzeko teknikoki bateragarria zela, zeren eta modu pribatuan jarritako inplantea sistema publikoan ezarriko zenaren berdina baita. Bi elementu horiek oso ere garrantzitsuak iruditzen zaizkigu, batez ere lehenengoa, zeren eta prestazio publikoen ikuspuntutik, sistema publikoko fakultatibo batek agindutako prestazio bati buruz ari baikara.

Bere erantzunean, [Osasun Sailak](#) jakinarazi digu aztertu nahi duela ez ote den komenigarria izango egungo irizpidea berraztertzea, eta irizpide horrek eragina duela prestazio orotoprosesiko honetan ez ezik, gainerako guztietan ere.

Bestalde, gogorarazi behar dugu aurreko ekitaldiko txostenean aipatu genuela adimen-desgaitasuna duen pertsona baten gurasoek azaldutako egoera, interbentzio odontologiko baterako laguntza ukatu ondorengoa. Izan ere, planteatu zuten balizko tratu desberdina ematen dela osasun arlo desberdinetan, eta egungo aurreikuspenak pertsona horien beharizanen arabera egokitu behar direla.

Nahiz eta guk gaia behin eta berriz adierazi, desgaitasuna duten pertsonentzako enpaste, ortodontzia edo bestelako interbentziotarako laguntzak direla-eta kexa honetako atal batean aipatzen den balizko tratu desberdinari dagokionez, ez dugu erantzunik jaso; horrenbestez, ez dakigu hortzetarako laguntzari buruz lantzen ari den dekretuaren proiektuan alderdi hori jasoko den. Nahi genuke hura berraztertu ondoren, adimen-desgaitasuna duten EAEko pertsonak beren zailtasunak gainditzeko laguntza jaso ahal izatea.

2.5. Etxebizitza

Etxebizitzaren premia berezia duten kolektiboen kasuan, aurten herritarren zenbait erreklamazio aztertu ditugu, non agerian jartzen baitzuten higiezinaren merkatuaren egungo baldintzetan irisgarritasun baldintzak betetzen ez dituen etxebizitza baten jabe direnek zailtasun handiak aurkitzen dituztela esleitu zaien etxebizitza egokitua erosi ahal izateko.

Bi familiaren kasuan, non kideetako bat mugikortasun murriztu iraunkorra duen pertsona desgaitua baitzen, planteatu ziguten ezen, Eusko Jaurlaritzako [Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailak](#) haien jabetzako etxebizitza saltzeko eskaintzari ezezkoa emana zionez eta etxebizitza hori merkatu librean ezin izan zutenez besterendu, ez zutela behar beste baliabide ekonomiko esleitutako etxebizitza egokitua erosi ahal izateko, nahiz eta hura urgentziaz behar izan, beren jabetzapeko etxebizitzak mugikortasuna zela-eta zeuzkan mugengatik.

Bi kasuetan ukitutako administrazioei –Enplegu eta Gizarte Politiketako Saila eta Bilboko Udala– erreklamatu genien konponbide bat bila zezatela, familia esleipendunak etxebizitza babestu egokituaz baliatu ahal zitezen (alokairu-arabidean hura lagata, harik eta haien jabetzapeko etxebizitza saldu arte), edo, subsidiarioki, eskatu genien errentamendu arabidean babes ofizialeko etxebizitza egokitu bat lagatzeko.

Bai Enplegu eta Gizarte Gaietako Sailak, bai Bilboko Udala Etxebizitzak entitateak baiezkoa eman zioten gure eskariari eta familia horientzako beste etxebizitza bat eskaini zuten, haien premien arabera egokitua, zeren beren borondatez kanpoko inguruabarrak tarteko, baliabide ekonomiko nahikorik ez baitzuten esleitutako etxebizitza babestua eskuratzeko.

2.6. Gizarte zerbitzuak

Atal honetan aipatu beharra daukagu [Bizkaiko Foru Aldundiak](#) ezintasuna duen pertsona bati **kontzazio gabeko pensio bat** iraugintzeari buruz bideratu dugun kexa bat. Esku hartzeko eskatu zigun pertsonak adierazi zuenez, dohaintza ekonomiko bat jaso zuen bere gurasoengandik eta oso osorik babes ofizialeko etxebizitza egokitu bat erosteko erabili zuen kopuru hura. Gizarte Ekintza Sailak pertsona horren errenta edo diru-sarrera gisa zenbatu zuen kopuru hura, eta bere ustez, kopuru haren bitartez, urte hartan kexagileak gaintu zuen jasotzen ari zen pensioa jaso ahal izateko ezarritako muga.

Erakunde hau foru aldundiaren jokaerarekin konforme ez dagoenez gero, ebazpen hau eman du: **Arartekoaren 2013ko martxoaren 13ko ebazpena. Horren bidez, Bizkaiko Foru Aldundiko Gizarte Ekintza Sailari gomendatzen dio pertsona batek ohiko etxebizitza eskuratzeko jaso duen dohaintza ekonomikoa errentatzat edo diru-sarreratzat har ez dadila, ordaindutakoaren arabera ez den pensioaren ondorioetarako.** Beraz, pensioa iraugintzeko erabakia baliorik gabe uzteko eta kaltetuari bere eskubidea lehengoratzeko eskatu genuen. Gomendio hori ez zuten onartu.

- Bigarrenik, aipatu behar dugu [Arartekoaren martxoaren 4ko 4/2013 Gomendio Orokorra](#), aldi baterako kontratazio-burtsak erregulatzen dituen arauetan diskriminazio positiborako neurriak ezartzei buruzkoa, desgaituak beren ezaugarrietarako egokiak diren lanpostuetara iritsi ahal izatea errazteko.

Aldi baterako enplegu-burtsak erregulatzen dituzten arauak, oro har, zerrenda-kideen hurrenkera bi irizpideen arabera ezartzen dute: enplegu-eskaintza publikoaren ondoriozko aukeraketa-prozesuetako kalifikazioak eta Administrazioan emandako zerbitzuak. Alabaina, uste dugu ezen izangaiek lanpostuetan jarduteko gaitasuna izatea bermatzen den bitartean, hori baita, Espainiako Konstituzioaren arabera, funtzio publikora sartzeko gidatu behar duen printzipioa, ez dagoela arrazoirik bestelako formula batzuk bilatzeko desgaitasuna duten pertsonen kolektiboak aldi baterako enpleguetara sartu ahal daitezela eraginkortasunez bermatzeko, dela erreserba-kuota bereziak ezarriz, dela haien lanpostu jakin gordez, dela bilatu nahi den xedea lortzea erraztuko duen beste edozein neurri ezarriz.

3.2. Gizarte erakundeekiko topaketak

Atal honetan, aipatu nahi ditugu, halaber, erakunde honek EAEko esparruan lan egiten duten elkarteekin izan dituen topaketak. Betidanik jo izan dugu entitate horiek egiten duten lanak gure eginbeharra aberasten duela, eta kolektiboaren errealitatea transmititzen duten antenen modura lan egiten dutela. Hori dela eta, ezin ezinbestez eskerrak eman nahi dizkiegu erakunde honekiko lankidetzarako beti erakutsi duten jarrerarengatik. Horri dagokionez, esan dezakegu ekitaldi honetan zehar hartu-emanak izan ditugula FEVAPAS, EUSKAL GORRAK, ELKARTU, FEKOOR, AGI eta EGINAREN EGINEZ elkarteekin, desgaitasuna duten pertsonen kolektiboak dauzkan kexa, erreklamazio edo arazoak bideratzeko xedez, kexa horiek administrazio publikoari baldin badagozkie.

Lankidetzan jarduteko eta elkartegintzaren mugimendua-ekin parte hartzeko xede horrekin, Arartekoak aukera izan zuen *“Austeritate politikei buruzko epaia: desgaitasuna duten pertsonen eskubideetan eta bizi kalitatean daukan eragina. Gizarte ongizate iraunkorraren eredu baterantz”* izenburupean egin zen jardunaldian parte hartzeko. Jardunaldi horien atzealdean Ongizate Estatuaren eraispena dago. FEKOOR-Gutxitasun Fisikoa edo/eta Organikoa duten Bizkaiko Pertsonen Federazioak antolatu zuen jardunaldia, joan den azaroaren 15ean, Bilboko Euskalduna Jauregian. Jardunaldi horren bitartez ikustarazi eta salatu nahi zen murrizketa sozialaren politikak desgaitasuna duten pertsonen duintasunean, bizi-kalitatean eta eskubideetan daukan eragin eta inpaktua-ren errealitatea.

3.

Jarduera-planaren esparruko bestelako esku-hartzeak

3.1. Gomendio orokorrak

- [Arartekoaren otsailaren 5eko 2/2013 Gomendio Orokorra](#), Arkitektura-oztopoak dituzten egoitza-erakunde kolektiboetan irisgarritasun unibertsala bermatzeko beharrari buruzkoa, bereziki igogailuak instalatuta.

Igogailurik ez duten egoitza-erakunde irisgarritasuna erakunde honek behin eta berriz adierazitako aldarrikapena izan da. Eragin horietarako, arazo horri bi gai nagusien bitartez ekin diogu: alde batetik, jabeen erkidegoek arkitektura-oztopo horiek kentzeko duten betebeharraren inguruan botere publikoaren jarduera-eremua zein izan behar den zehazten saiatzea; bestetik, igogailu bat instalatzeko edo arkitektura-oztopoak kentzeko orduan administrazioek jarraitu behar dituzten irizpideak zehaztea, baldin eta segurtasun-edo bizigarritasun-arazoak badaude edo hori egiteko espazio berririen bat hartu behar bada.

Arartekoa izan zen eztabaida zabaltzeko ardura izan zuena, eta austeritate-politikek eta krisiak bazterkeria-arriskuan dauden kolektiboentzat izan dituzten ondorioak aztertu zituen giza eskubideen ikuspuntutik.

3.3. EAEko garraio sistema publikoaren irisgarritasunari buruzko txosten bereziaren jarraipena

Euskal Trenbide Sareko kideekin 2013ko maiatzaren 21ean egindako bileran, entitate horrek ustiatutako lineen irisgarritasunari buruzko txostena aurkeztu ziguten, kontuan izanda 2011n *EAEko garraio sistema publikoak duen irisgarritasunari buruzko diagnostikoa* txosten berezia aurkeztu genuenetik sartzen joan diren aldaketak. ETSk emandako txostenean, balorazio bat egiten da gure diagnostikoan ETS sarea osatzen duten 82 geltokiei buruz eman genituen datuen gainean, lau ustiaketa-lineei dagokionez, bai eta baliabide horiek direla-eta *Ararteko Mapak* tresnaren bitartez emandako informazioaren gainean ere.

Azterlan horretatik abiatuta, lineetako bakoitzean jarraitutako jarraibideak deskribatzen dira, zehazki 4 lineak osatzen dituzten baliabideetako bakoitzari dagokionez, gure txosten berezian emandako gomendioak betetzeko. Nabarmendu beharra dago irisgarritasuna modu integralean landu dela teknikoki hori bideragarri gertatu den instalazio guztietan. Horrek aukera eman du aurrera sarbideetako eta ekipamenduen barne mugikortasuneko oztupoak kenduz irisgarritasun-baldintza hobetzeko ez ezik, komunikazio-sistemei dagozkien irisgarritasun baldintzak ezartzeko ere. Hartara, bermatuta geratzen da ikusizko eta entzunezko desgaitasuna duten pertsonentzako informaziorako sarbidea erabakigarri gertatzen dela garraio-sistemaren erabile-ra egokirako.

Trenbide sareen irisgarritasun-egoeran antzemandako gabeziak irisgarritasunerako gakoa diren etapa guztietan gertatzen ziren. Hartara, honako gabeziak adierazi genituen:

- Trenbide azpiegiturara sartzeko ibilbidean.
- Trenbide geltokietarako eta geralekuetarako sarbideetan.
- Geltokiko barne mugikortasunean, nasetarako sarbidean eta material mugikorrean. Horri dagokionez, nabarmendu genuen, batetik, nolako egoera larrian aurkitzen diren gure autonomia erkidegoko trenbide geltoki gehienetako pasaguneak, eta, bestetik, nasa-trena irisgarritasuna dela-eta konponbiderik eman ez zaion arazo bat bada-goela.

ETSk adierazitako gabeziei konponbidea emateko egindako jarduketan artean, honakoak nabarmen ditzakegu –guztiak ere hainbat baliabideetan orokorrean egin diren obra eta jarduerak dira–:

- Geltoki eta nasetarako sarbidean arrapala keta barandak jartzea edo daudenak hobetzea.
- Seinaleztapen horizontala eta bertikala margotzea mugikortasun murriztua duten pertsonentzako tren-sarbideetan.
- Nasako ertzetan segurtasun-linea margotzea.
- Pedestrial delakoa jartzea nasen arteko pasabideetan.
- Behar zenean, nasak goratzea edo beheratzea.
- Nasetarako sarbideetan igogailuak jartzea.
- Geltokietarako sarbideetan ate automatikoak jartzea.
- Komun auto-garbigarri egokituak jartzea.
- Megafonia-sistemak gaurkotzea.
- Informazio-panel berriak jartzea.

Zehazkiago, esan dezakegu obra berrietan, 2010etik 2012ra, hurrengo geltoki berriak jarri direla zerbitzuan, taulan adierazitako kostuekin:

Durango	24.983.085,00 €
Traña	2.050.000,00 €
Ardantza	1.458.761,28 €
Azitain	798.000,00 €
Aia-Orio	2.490.336,91 €
Intxaurren	20.674.010,00 €
Herrera	11.172.000,00 €
Fanderia	2.136.510,92 €
Oiartzun	2.247.404,83 €

Zaharberritu diren geltokiak:

Amorebietako geralekua	133.928,02 €
Usansolo	141.976,00 €
Eibar	2.122.975,00 €
Irun (Colón)	116.108,72 €

Jarduketa puntualak:

JARDUKETAK	KOSTUA
Amara nasak beheratzea (8), Galtzaraborda (2), Pasaia (2), Lasarte (2), Amorebieta (3), Atxuri (3), Lemoa (3), Ermua (1)	
Gaintzurizketako arrapalak egokitzea, haiek goratuta (4), Arizko nasak goratzea (2), Zuhatzuko bakoitiak, Zarauzko bakoitiak, Usurbil (2). Gaintzurizketako (2) eta Irungo (2) nasak egokitzea. Sarbideko arrapalak egokitzea Usurbil, Berriz (bi nasak) eta Amaran (2)	349.064,39 €
Arrapaletarako baranda egokituak Berriz (4), Amara (5) eta Irungo Bentetan (2)	
Pedestrail delakoa jartzea Larrondo, Ciudad Jardín, Ariz (2), Berriz, Elgoibar, Mendaro, Zarautz, Erreterria, Irungo Bentak, Zugastietia eta Gernikako nasen arteko pasabideetan	154.886,89 €
Diseinua eta seinale horizontal eta bertikalak margotzea mugikortasun murriztua duten pertsonentzako trenbide-sarbideetan, nasaren inguruan mugikortasuna murriztua duten pertsonentzako seinaleztapeneko errotuluak (Bilbo-Donostia eta Lasarte-Hendaia), segurtasun linea margotzea nasetako ertzetan (linea guztietan)	96.685,50 €
Kanpoko informazio panelak, 4 gorputzetakoak, Lasarte, Errekalde, Añorga, Lugaritz, Amara, Anoeta, Loiola, Intxaurren, Herrera, Pasaia, Galtzaraborda, Erreterria, Oiartzun, Fanderia, Gaintzurizketa, Bentak, Belaskoenea, Irungo Ficoba eta Hendaian	97.350,68 €
Ate automatikoak atalondorako sarbideetan Amorebietan eta Pasaian	22.710,00 €
Tele-seinaleak jartzea Derion eta Amaran	88.400,00 €
Kanpoko moduluko komuna edo mugikortasuna murriztua duten pertsonentzako komun ahokatu egokitua Sondika, Ariz, Lemoa, Amorebieta, Euba, Eibar, Elgoibar, Zumaia, Anoeta (2), Galtzaraborda, Erreterria, Bentak, Gernika (2) eta Itsasbegin. Konbentzional egokitua Berriz eta Ermuan	906.631,14 €

ETSk adierazitako trenbide-korridoreetan egindako esku-hartze horiek guztiak ikusita, gaurkotu edo berrikusi behar-koak dira egoeraren diagnostikoari buruz egin genuen txostenean irisgarritasunaren ezaugarriari buruz lortu genituen datuak lantzeko erabili genituen tresnak.

Hartara, datu horiei buruzko ebaluazio konparatuan, bi tresna erabili ziren: gabezien matrizea eta irisgarritasun diagrama. Bada, gaurkotze hori egiteko, Euskal Trenbide Sareak gabezien matrizearen tresna erabiltzearen alde egin du, zeren eta haren bidez azterketa kuantitatibo bat egin baitaiteke eta informazioa modu integratuan eta konparatuan eskaintzen baitu kasuko garraio-sistemarako desplazamendu-katearen irisgarritasunaren ezaugarriari buruz.

Laburki bada ere, aipatu nahi dugu gabezien matrizeen abiapuntua dela **Irisgarritasun Adierazlea (IA)** izeneko adierazle sintetikoa sortzea, zeinak, garraio-ekipamendu bakoitzerako (aztergai dugun kasuan, trenbide geltokia) parametro uniforme batzuk analizatu zeta baloratuz, aukera ematen baitu oinezkoen ingurunearen eta instalazioen irisgarritasun gradua objektiboki alderatzeko. Azterketa kateko etapa guztietako desplazamenduaren segurtasunaren eta autonomiaren (funtzionaltasuna) ikuspuntutik egiten da. Parametro horietako bakoitzaren balorazioarekin –irisgarritasunaren alderdiak esaten zaie– eta ekipamendu bakoitzetik ateratzen diren irisgarritasun adierazleekin, gabezien matrizea sortzen da. Matrizeak aukera ematen du desplazamendu-kate osoan (ingurunea-ekipamendua-material mugikorra) irisgarritasunaren egoera ikusteko. Gabezien matrizeak formulatzeko erabilitako metodologia gehiago zehazteko, [EAEko garraio sistema publikoak duen irisgarritasunari buruzko diagnostikoa](#) txosten berezira jo beharra dago.

Kontuan hartu beharra dago alde zuzeneko ezaugarriak eta sailkapena, instalazioetan ezarritako parametroen arabera, erraztu zuela, Arartekoak egindako diagnostiko txostenean, gero egingo ziren gomendioen hierarkia ematea, ekipamendu batzuetan esku hartzeko lehentasunezko beharrik ezarrita.

Euskal Trenbide Sareak matrize horiek gaurkotuta, egiazta dezakegu esku hartu deneko lineetan gertatu diren aldaketak garrantzitsuak izan direla eta kritikotzat jotzen ziren geltokien kopuruak nabarmen egin duela behera.

Ondoren erakusten ditugu 2013ko ekitaldian gaurkotu diren lau adarren matrizeak, 2011ko gure txosten berezian emandakoekin batera. Horrek aukera ematen du eta ETSren esku-hartzearen menpekoak diren instalazioen irisgarritasun- eta segurtasun-baldintzen hobekuntza egiaztatzeko.

LÍNEA BILBAO-DONOSTIA (ACTUALIZACIÓN MARZO 2013)

MATRIZ DE CARENCIAS DE ESTACIONES ETS (LÍNEA BILBAO-DONOSTIA) VALORACIÓN DOCUMENTADA ETS	PUNTOS DE INACCESIBILIDAD DE LA RED																																																			
	TIPOLOGÍA	ASPECTOS DE ACCESIBILIDAD	CRITERIOS	ATXURI	BOLUETA	ETKBARRI	ARIZ	ZUHATZU	USANSOLO	BEDIA	LEMOA	AMOREBETA	EUBA	DURANGO	TRANA	BERRIZ	ZALDIAR	ERMUA	ERROTABARRI	SAN LORENTO	UNIBERTSITATEA	ARDANTZA	EIBAR	AZTAIN	ELGOBAR	TOLETXEGAIN	ALTZOLA	MENDARRO	DEBA	ARROA	ZUMAILA	ZARAUTZ	SAN PELAO	ALA - ORIO	USURBIL	ERREKALDE	ANORGA	LUGARITZ	AMARA													
ACCesos	1. Itinerario peatonal exterior acera, rebajes, carretera, tráfico	S	0	2	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
	2. Acceso al equipamiento puertas, rampas, escaleras,...	F	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
EN EL EQUIPAMIENTO	3. Acceso al andén puertas, rampas, escaleras,...	S	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	4. Desplazamiento interior puertas, obstáculos, pavimento, señal, guía	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	5. Mostradores, taquillas adaptadas	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	6. Mobiliario adaptado asientos, máquinas autocuenta,...	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	7. Aseos adaptados	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	8. Sistemas de info-comunicación teleindicadores, paneles, megafonía	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	9. Pavimento exterior compacto duro, antidiluyente	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	10. Señalización de seguridad bandas cromáticas, botoneras	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	11. Desplazamiento entre andenes rampas, ascensores, señalización guía	S	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	12. Accesibilidad andén-vehículo-andén separación horizontal-vertical	F	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	TOTAL	Nº	0	6	1	8	14	3	14	0	1	1	0	0	0	0	0	2	1	11	16	15	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	PRIMARIOS	Nº	9	9	9	7	9	9	7	9	9	7	9	9	8	9	8	8	6	7	9	9	9	8	6	7	9	9	6	6	6	6	7	9	8	9	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
CATEGORIZACIÓN POR DEMANDA (DATOS EUSKOTREN 2012)	VALORACIÓN	4	7	23	21	25	10	35	14	15	29	5	24	19	17	2	33	31	30	3	11	32	13	27	36	20	16	22	12	26	12	9	6	22	16	28	18	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0				

SOLO CERCANÍAS o REGIONALES
CERCANÍAS y REGIONALES

Estaciones accesibles (menor o igual que 1)
Estaciones críticas (mayor o igual que 2)

VALORACIÓN
MUY NEGATIVO
NEGATIVO
IDÓNEO
ELEMENTO NO PRESENTE/NO CONSIDERADO

LASARTE-HENDAIA LINEA

ETS-EUSKOTREN GELTOKIETAKO GABEZIEN MATRIZEA		LASARTE - HENDAIA KORRIDOREA																					
TIPOLOGIA	IRISGARRITASUNAREN ALDERDIAK	IRIZPIDEAK	LASARTE-ORIA	ERREKALDE	ANORGA	LUGARITZ	AMARA	ANOETA	LOIOLA	HERRERA	PASAIA	GALTZARABORDA	ERRENTERIA	OIARTZUN	GAINTXURIZKETA	BENTAK	IRUN	BELASKOENEA	IRUN KOLON	NAZIOARTEKO ZUBIA	HENDAIA		
																						IRISGARRITASUNIK GABEKO PUNTUAK SAREAN	
SARBIDEAK	1. Oinezkoentzako kanpoko ibilbidea espaloia, beheargoneak, errepedea, trafikoa 2. Ekipamendura iristea atean, arrapalak, eskailerrak... 3. Nasarako sarbidea atean, arrapalak, eskailerrak... 4. Barruko joan-etorria atean, oztopoak, zoladura, seinalea. Gida 5. Salmahaiak, leihatila egokituak 6. Altzari egokituak eserlekuak, autosalmentako makinak... 7. Komun egokituak 8. Info-komunikazioko sistemak teleadierazgailuak, panelak, megafonia 9. Kanpoko zoladura trinkoa, gogorra, irristaden aurkakoa 10. Segurtasun seinaleztapena zerrenda kromatikoak, botoiak 11. Nasen arteko joan-etorria arrapalak, igogailuak, gidatzeko seinaleztapena 12. Nasa-ibilgailua-nasako irisgarritasuna banantze horizontal-bertikala	S	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	
		F	0	1	2	1	0	0	1	1	1	1	0	0	2	2	1	0	0	1	0	1	0
		S	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
		F	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		S	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EKIPAMENDUAN	1. Oinezkoentzako kanpoko ibilbidea espaloia, beheargoneak, errepedea, trafikoa 2. Ekipamendura iristea atean, arrapalak, eskailerrak... 3. Nasarako sarbidea atean, arrapalak, eskailerrak... 4. Barruko joan-etorria atean, oztopoak, zoladura, seinalea. Gida 5. Salmahaiak, leihatila egokituak 6. Altzari egokituak eserlekuak, autosalmentako makinak... 7. Komun egokituak 8. Info-komunikazioko sistemak teleadierazgailuak, panelak, megafonia 9. Kanpoko zoladura trinkoa, gogorra, irristaden aurkakoa 10. Segurtasun seinaleztapena zerrenda kromatikoak, botoiak 11. Nasen arteko joan-etorria arrapalak, igogailuak, gidatzeko seinaleztapena 12. Nasa-ibilgailua-nasako irisgarritasuna banantze horizontal-bertikala	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		F	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
		S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		F	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
		S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		F	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
		S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		F	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
		S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		F	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		NASAN	1. Oinezkoentzako kanpoko ibilbidea espaloia, beheargoneak, errepedea, trafikoa 2. Ekipamendura iristea atean, arrapalak, eskailerrak... 3. Nasarako sarbidea atean, arrapalak, eskailerrak... 4. Barruko joan-etorria atean, oztopoak, zoladura, seinalea. Gida 5. Salmahaiak, leihatila egokituak 6. Altzari egokituak eserlekuak, autosalmentako makinak... 7. Komun egokituak 8. Info-komunikazioko sistemak teleadierazgailuak, panelak, megafonia 9. Kanpoko zoladura trinkoa, gogorra, irristaden aurkakoa 10. Segurtasun seinaleztapena zerrenda kromatikoak, botoiak 11. Nasen arteko joan-etorria arrapalak, igogailuak, gidatzeko seinaleztapena 12. Nasa-ibilgailua-nasako irisgarritasuna banantze horizontal-bertikala	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
S	0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
S	0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
S	0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
S	0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
S	0			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
GUZTIRA 1			11	11	15	8	8	6	12	16	9	6	17	14	17	13	11	16	6	12			
KOP.			12	8	8	11	12	11	10	10	11	11	11	7	7	10	9	12	7	10			
GUZTIRA 2			0,92	1,38	1,88	0,73	0,67	0,55	1,2	1,6	0,82	0,55	1,55	2	2,43	1,3	1,22	1,33	0,86	1,2			
LEHEN MAILAKO ALDERDIAK BAKARRIK			6	9	13	6	5	3	10	14	6	3	14	12	15	11	9	13	4	9			
KOP.			9	7	7	9	9	9	9	9	9	9	9	9	6	6	9	8	9	6	8		
BALORAZIOA			0,67	1,29	1,86	0,67	0,56	0,33	1,11	1,56	0,67	0,33	1,56	2	2,5	1,22	1,13	1,44	0,67	1,13			
1. MAILAKOAK			5	16	15	10	1	2	11	6	8	7	4	14	17	?	12	3	13	9			
GELTOKIEN KATEGORIZAZIOA ESKARIA GORABEHERA																							

ALDIRIKOAK edo ESKUALDEKOAK BAKARRIK
ALDIRIKOAK eta ESKUALDEKOAK
Geltoki irisgarriak (≤1)
Geltoki kritikoak (≥2)

IRISGARRITASUNAREN ALDERDIAK	ALDERDI GUZTIAK	2
LEHEN MAILAKOAK BAKARRIK		1
BALORAZIOA	OSO NEGATIBOA	0
NEGATIBOA	EZIN HOBEA	0
AGERI EZ DEN / AINTZAT HARTU EZ DEN ELEMENTUA		

LÍNEA LASARTE-HENDAIA (ACTUALIZACIÓN MARZO 2013)

MATRIZ DE CARENCIAS DE ESTACIONES ETS (LÍNEA LASARTE-HENDAIA) VALORACIÓN DOCUMENTADA ETS		PUNTOS DE INACCESIBILIDAD DE LA RED																					
		LASARTE	ERREKALDE	AÑORGA	LUGARITZ	AMARA	ANOETA	LOIOLA	INTXAURRONDO	HERRERA	PASAJA	GALTZARABORDA	RENTERIA	FANDERIA	OLIARTZUN	GAINTXURIZIKETA	BENTAK	BELASKOENEA	IRUN COLÓN	FICIBA	HENDAIA		
TIPOLOGÍA	ASPECTOS DE ACCESIBILIDAD	CRITERIOS																					
ACCESOS	1. Itinerario peatonal exterior acera, rebajes, carretera, tráfico	S F	0 0	1 1	0 0	0 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
	2. Acceso al equipamiento puertas, rampas, escaleras,...	S F	0 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
	3. Acceso al andén puertas, rampas, escaleras,...	S F	0 0	0 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
EN EL EQUIPAMIENTO	4. Desplazamiento interior puertas, obstáculos, pavimento, señal, guía	S F	0 0	0 0	0 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
	5. Mostradores, taquillas adaptadas	S F	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
	6. Mobiliario adaptado asientos, máquinas autoventa,...	S F	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
EN EL ANDÉN	7. Aseos adaptados	S F	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
	8. Sistemas de info-comunicación teleindicadores, paneles, megafonía	S F	0 0	0 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
	9. Pavimento exterior compacto duro, antideslizante	S F	0 0	0 0	0 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
EN EL ANDÉN	10. Señalización de seguridad bandas cromáticas, botoneras	S F	0 0	0 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
	11. Desplazamiento entre andenes rampas, ascensores, señalización guía	S F	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
	12. Accesibilidad andén-vehículo-andén separación horizontal-vertical	S F	0 1	0 1	0 1	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
ASPECTOS PRIMARIOS			TOTAL	2	7	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
			Nº	8	6	7	9	9	9	9	9	9	9	9	8	6	9	8	9	6	8	8	8
			PRIMARIOS	0,3	1,2	0	0,7	0	0	0	0	0	0	0	0,3	2,5	0,6	0,9	0,4	0,7	1	1	
CATEGORIZACIÓN POR DEMANDA (DATOS EUSKOTREN 2012)			4	17	16	10	1	2	14	7	9	6	5	11	13	19	12	15	3	18	8	8	

SOLO CERCANÍAS o REGIONALES
CERCANÍAS y REGIONALES

DATOS ANTIGUOS (PENDIENTE DE ACTUALIZACIÓN)

Estaciones accesibles (menor o igual que 1)
Estaciones críticas (mayor o igual que 2)

VALORACIÓN	Nº
MUY NEGATIVO	2
NEGATIVO	1
IDÓNICO	0
ELEMENTO NO PRESENTE /NO CONSIDERADO	

AMOREBIETA-BERMEO LINEA

ETS-EUSKOTREN GELTOKIETAKO GABEZIEN MATRIZEA		URDAIBAI KORRIDOREA																						
TIPOLOGIA	IRISGARITASUNAREN ALDERDIAK	IRIZPIDIAK	BERMEO	MUNDAKA	ITXASPEN - SUKARIETA	BUSTURIA AXPE	SAN KRISTOBAL - BUSTURIA	FORUA	INSTYTUA - GERNIKA	GERNIKA	LURGORIA - GERNIKA	MUXIKA	ZUGASTIETA - MUXIKA	AMOREBIETA - GERALEUA	LEMOA	BEDIA	USANSOLA - GALDAKAO	ZUHATZU - GALDAKAO	ARIZ - BASAURI	ETXEBARRI	BOLUETA	ATXURI BILBO		
			IRISGARITASUNIK GABEKO PUNTUAK SAREAN																					
SARBIDEAK	1. Oinezkoentzako kanpoko ibilbidea espaloia, behiraguneak, errepeidea, trafikoa	S	0	1	1	1	1	2	0	0	1	2	2	1	0	1	0	1	1	1	0	2	0	
	2. Ekipamendura iristea atepak, arrapalak, eskailerak...	S	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	3. Nasarako sarbidea atepak, arrapalak, eskailerak...	S	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	2	0	1	1	1	2	1	1	0	0	0
	4. Barruko joan-etorria atepak, oztopoak, zoladura, seinalea. Gida	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	5. Salmahaiak, leihatila egokituak	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	6. Altzari egokituak eserlekuak, autosalmantako makinak...	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	7. Komun egokituak	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	8. Info-komunikazioko sistemak teledierazgailuak, panelak, megafonia	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	9. Kanpoko zoladura trinkoa, gogorra, irristaden aurkakoa	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	10. Segurtasun seinaleztapena zerranda kromatikoak, botoiak	S	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	2	0	1	1	1	0	0	0
	11. Nasen arteko joan-etorria arrapalak, igogailuak, gidatzeko seinaleztapena	S	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	2	2	2	2	0	0	0	0
	12. Nasa-ibilgailua-nasako irisgarritasuna banantze horizontal-bertikala	S	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
NASAN	ALDERDI GUZTIAK	F	11	15	17	9	15	14	8	8	11	17	21	17	5	19	12	21	15	7	11	6	1	
	KOP.	12	9	10	7	7	7	7	7	12	7	7	8	8	12	8	11	10	8	10	12	12	1	
	BALORAZIOA	0,92	1,67	1,7	1,29	2,14	2	1,14	0,67	1,57	2,43	2,63	2,13	0,42	2,38	1,09	2,1	1,88	0,7	1,88	0,92	0,5	3	
	KOP.	6	13	15	7	13	12	6	5	9	15	19	15	3	17	10	19	13	5	8	3	9	9	
EKIPIAMENDUAN	BALORAZIOA 1. MAILAKOAK	F	0,67	1,63	1,67	1,17	2,17	2	1	0,56	1,5	2,5	2,71	2,14	0,33	2,43	1,11	2,11	1,86	0,56	0,89	0,33	1	
	1. MAILAKOAK	3	8	12	20	14	17	15	5	13	18	16	9	6	19	4	11	7	10	2	1	1	1	
	GELTOKIEN KATEGORIZAZIOA ESKARIA GORABEHERA																							

ALDIRIKOAK edo ESKUALDEKOAK BAKARRIK
ALDIRIKOAK eta ESKUALDEKOAK

Geltoki irisgarriak (≤1)
Geltoki kritikoak (≥2)

IRISGARITASUNAREN ALDERDIAK	
ALDERDI GUZTIAK	
LEHEN MAILAKOAK BAKARRIK	
BALORAZIOA	
OSO NEGATIBOA	2
NEGATIBOA	1
EZIN HOBEA	0
AGERIEZ DEN / ANITZAT HARTU EZ DEN ELEMENTUA	

LÍNEA AMOREBIETA-BERMEO (ACTUALIZACIÓN MARZO 2013)																							
MATRIZ DE CARENCIAS DE ESTACIONES ETS (LÍNEA AMOREBIETA-BERMEO) VALORACIÓN DOCUMENTADA ETS		PUNTOS DE INACCESIBILIDAD DE LA RED																					
TIPOLOGÍA	ASPECTOS DE ACCESIBILIDAD	CRITERIOS	BERMEO	MUNDAKA	ITXASPEGI	AXPE	SAN KRISTOBAL	FORUA	INSTITUTO	GERNIKA	LURGORRI	MUXIKIA	ZUGASTIETA	AMOREBIETA GFR.	LEMOA	BEDIA	USANSOLO	ZUHATZU	ARIZ	ETXEARRI	BOLUETA	ATXURI	
ACCESOS	1. Itinerario peatonal exterior acera, rebajes, carretera, tráfico	S	0	1	0	0	1	2	0	0	1	1	2	0	0	1	0	1	1	0	2	0	0
	F	0	1	0	1	2	0	0	0	0	1	1	2	0	0	2	0	1	1	0	2	0	0
	S	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	F	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	3. Acceso al andén puertas, rampas, escaleras,..	S	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0
	F	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	2	0	0	1	0	1	2	0	0	0	0
	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL EQUIPAMIENTO	4. Desplazamiento interior puertas, obstáculos, pavimento, señal, guía	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	6. Mobiliario adaptado asientos, máquinas autoventa,..	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	7. Aseos adaptados	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	8. Sistemas de info-comunicación teleindicadores, paneles, megafonía	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0
	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	9. Pavimento exterior compacto duro, antidiluvante	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	10. Señalización de seguridad bandas cromáticas, botoneras	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	11. Desplazamiento entre andenes rampas, ascensores, señalización guía	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	S	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	12. Accesibilidad andén-vehículo-andén separación horizontal-vertical	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	S	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	F	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAL		2	10	10	3	11	10	3	2	7	17	14	1	0	14	1	14	8	1	6	0	0	
Nº		8	8	9	6	6	6	6	6	9	6	9	7	6	9	7	9	9	7	9	9	9	
PRIMARIOS		0,3	1,3	1,1	0,5	1,8	1,7	0,5	0,2	1,2	1,9	2	0,2	0	2	0,1	1,6	1,1	0,1	0,7	0	0	
CATEGORIZACIÓN POR DEMANDA (DATOS EUSKOTREN 2012)		3	7	13	14	16	17	15	4	12	18	20	8	6	19	5	11	9	10	2	2	1	

DATOS ANTIGUOS (PENDIENTE DE ACTUALIZACIÓN)

SOLO CERCANÍAS o REGIONALES
CERCANÍAS Y REGIONALESEstaciones accesibles (menor o igual que 1)
Estaciones críticas (mayor o igual que 2)

VALORACIÓN	
MUY NEGATIVO	2
NEGATIVO	1
IDÓNEO	0
ELEMENTO NO PRESENTE /NO CONSIDERADO	

CASCO VIEJO-LEZAMA LINEA

ETS-EUSKOTREN GELTOKIETAKO GABEZIEN MATRIZEA		TXOIRRIKO KORRIDOREA														
		DEUSTU - BILBO	UNIBERSITATE - BILBO	MATIKO - BILBO	ZUMALAKARREGI - BILBO	ZAZPI KALEAK - BILBO	OLA - SONDIKA	SONDIKA	LARRONDO - LOIU	ELOTXELERRI - LOIU	DERIO	LEKUNBIZ - ZAMUDIO	ZAMUDIO	KURTZEA - LEZAMA	LEZAMA	
TIPOLOGIA	IRISGARRITASUNAREN ALDERDIAK	IRIZPIDEAK	IRISGARRITASUNIK GABEKO PUNTUAK SAREAN													
SARBIDEAK	1. Oinezkoentzako kanpoko ibilbidea espaloia, beheraguneak, errepeidea, trafikoa	S	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
	2. Ekipamendura iristea	F	0	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1
	ateak, arrapalalak, eskaierak...	S	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
EKIPAMENDUAN	3. Nasarako sarbidea	S	0	0	0	2	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0
	ateak, arrapalalak, eskaierak...	F	0	0	0	2	1	1	0	0	2	0	2	0	2	0
	4. Barruko joan-etorria	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	ateak, oztopoak, zoladura, seinalea. Gida	F	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1
	5. Salmahaiak, leihatia egokituak	S	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	6. Altzari egokituak	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NASAN	eserlekuak, autosalmentako makinak...	S	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	7. Komun egokituak	F	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	8. Info-komunikazioko sistemak	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	telelasterzagailuak, panelak, megafonia	F	0	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1
	9. Kanpoko zoladura	S	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0
	trinkoa, gogorra, irristaden aurkakoa	F	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0
	10. Segurtasun seinaleztapena	S	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0
	zerrenda kromatikoak, botoiak	F	1	2	1	2	1	2	1	1	2	0	2	0	2	0
	11. Nasen arteko joan-etorria	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	arrapalak, igogailuak, gidatzeko seinaleztapena	F	0	0	0	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	12. Nasa-ibigailua-nasako irisgarratasuna	S	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	banantze horizontale-bertikala	F	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ALDERDI GUZTIAK	GUZTIRA 1	8	14	10	22	11	13	18	10	16	10	10	16	10	16	
KOP.	KOP.	11	9	10	8	7	10	7	9	8	9	8	9	8	9	
BALORAZIOA	BALORAZIOA	0,73	1,56	1	2,75	1,57	1,3	2,57	1,11	2	1,11	2	1,11	2	1,11	
LEHEN MAILAKO ALDERDIAK BAKARRIK	GUZTIRA 2	5	12	7	20	9	10	16	8	14	8	14	8	14	8	
KOP.	KOP.	9	8	8	7	6	8	6	8	7	8	7	8	7	8	
BALORAZIOA 1. MAILAKOAK	GUZTIRA 2	0,56	1,5	0,88	2,86	1,5	1,25	2,67	1	2	1	2	1	2		
1. MAILAKOAK	GUZTIRA 2	5	11	7	9	3	8	10	2	13	4	12	6	12		

ITXITA DARDEN GELTOKIAK

ALDIRIKOAK edo ESKUALDEKOAK BAKARRIK
ALDIRIKOAK eta ESKUALDEKOAK
Geltoki irisgarriak (≤1)
Geltoki kritikoak (≥2)

IRISGARRITASUNAREN ALDERDIAK	
ALDERDI GUZTIAK	0
LEHEN MAILAKOAK BAKARRIK	0
BALORAZIOA	
OSO NEGATIBOA	2
NEGATIBOA	1
EZIN HOBEA	0
AGERI EZ DEN / AINTZAT HARTU EZ DEN ELEMENTUA	0

LÍNEA CASCO VIEJO-LEZAMA (ACTUALIZACIÓN MARZO 2013)													
TIPOLOGÍA	ASPECTOS DE ACCESIBILIDAD	CRITERIOS	PUNTOS DE INACCESIBILIDAD DE LA RED										
			CASCO VIEJO	CIUDAD JARDÍN	LA OLA	SONDIKA	LARRONDO	ELOTXELERRI	DERIO	LEKUNBIZ	ZAMUDIO	LA CRUZ	LEZAMA
ACCESOS	1. Itinerario peatonal exterior acera, rebajes, carretera, tráfico 2. Acceso al equipamiento puertas, rampas, escaleras...	S	0	1	0	0	1	1	1	1	2	1	0
		F	0	2	1	0	1	1	1	1	2	1	1
		S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	3. Acceso al andén puertas, rampas, escaleras...	S	0	1	0	0	2	1	1	0	1	0	0
		F	0	1	1	0	2	1	0	2	0	1	0
		S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL EQUIPAMIENTO	4. Desplazamiento interior puertas, obstáculos, pavimento, señal, guía 5. Mostradores, taquillas adaptadas 6. Mobiliario adaptado asientos, máquinas autoventa,... 7. Aseos adaptados	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		F	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
		S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EN EL ANDÉN	8. Sistemas de info-comunicación teleindicadores, paneles, megafonía 9. Pavimento exterior compacto duro, antideslizante 10. Señalización de seguridad bandas cromáticas, botoneras 11. Desplazamiento entre andenes rampas, ascensores, señalización guía 12. Accesibilidad andén-vehículo-andén separación horizontal-vertical	S	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
		F	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
		S	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0
ASPECTOS PRIMARIOS	TOTAL	Nº	2	10	9	3	12	8	4	14	6	7	6
		PRIMARIOS	0,2	1,1	1,3	0,3	1,7	1,3	0,4	2,3	0,8	1	0,8
		CATEGORIZACIÓN POR DEMANDA (DATOS EUSKOTREN 2012)	1	5	7	3	8	9	2	11	4	10	6

SOLO CERCANÍAS o REGIONALES
CERCANÍAS y REGIONALES

Estaciones accesibles (menor o igual que 1)
Estaciones críticas (mayor o igual que 2)

DATOS ANTIGUOS (PENDIENTE DE ACTUALIZACIÓN)

VALORACIÓN	
MUY NEGATIVO	2
NEGATIVO	1
IDÓNEO	0
ELEMENTO NO PRESENTE /NO CONSIDERADO	

4.

Herritarren eskubideen egoeraren balorazioa

4.1. Beharrezkoa da ezen botere publiko guztiek irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua har dezatela, herritarren multzoaren beharrezko dibertsitateari erantzun dion ingurune bat sortuz, eta behar diren neurriak ezarri irisgarritasun unibertsal hori erabilera publikoko eraikin, establezimendu eta instalazioetan, lurraldea antolatzeke tresnetan, hirigintza-planetan eta urbanizazio-proiektuetan bermatzeko.

Irisgarritasun unibertsal hori lortzeko, garrantzitsua da administrazio publikoek sentsibilizazio, sustapen eta prestakuntza jarduketak egitea, batetik, gizarte osoaren eraldakuntza kulturalera bideratuak eta, bestetik, aukera-berdintasunaren eta bazterkeria ezaren ikuspuntutik, eta errealitate horri eta haren arrazoi ea ondorioei buruzko ezagutza handiagora.

Badakigu irisgarritasun osoa lortzeko eta dauden oztopo ugariak kentzeko ikaragarriko baliabideak mugiaraztea eta esleitzea eskatzen dutela.

Hori dela eta, aitortzen dugu egungo zailtasun ekonomikoek oztopoak jartzen dituztela epe laburrean irisgarritasun unibertsalaren helburua lortzeko. Hala eta guztiz ere, eta kontuan hartuz ezen administrazioen baliabide ekonomikoak eta teknikoak, oro har, bereziki eskasak direla, beharrezko gertatzen da administrazio autonomikoaren eta tokiko autonomiaren arteko kooperazio tekniko eta ekonomikoa.

Administrazioen aurrekontu-murrizketaren egoerak ez luke ekarri beharko oztopoak kentzera zuzendutako finantzaketa publikoa deuseztatzea. Komenigarria da, beraz, administrazio publikoek ahalegin ekonomikoa egitea lan horri ekiteko, kontuan hartuta kasu guztietan egokitze lanak egungo atzeraldi ekonomikoko egoera iritsi baino lehen hasiak eta amaituak behar zutela izan.

Garraioaren esparruko irisgarritasunak eskatzen du zerbitzu hori bokazio unibertsalez eman dadila, pertsona guztien ibilera autonomoa erraztuz berdintasun-baldintzetan.

Esparru honetan irisgarritasun baldintzak ezartzeko sortzen joan diren aurrerapenak garrantzitsuak badira ere, oraindik ere ageriko gabezia batzuk badaude, zerbitzua modu unibertsalean erabil dadila baldintzatzen dutenak.

Horretarako, beharrezkoa litzateke, behar diren ahaleginak egiten jarraitzea garraio-moduak irisgarritasun unibertsalaren helburuari egokitzeko, bai azpiegitura eta material mugikor berriari dagokionez, bai lehendik daudenak egokitzeari dagokionez; hartara, bermatu nahi da, era berean, dauden elementuen kontserbazio egokia, garraio-moduetara sartzeko eta haietatik jaitea errazteko, uneoro segurtatuz haien erabilera operatiboa dela. Horri dagokionez, beharrezkoa da garraio-elementuen irisgarritasuna era erabilera erraza bideratuko duten aurrerapen teknikoak sartzeko.

4.2. Kontuan hartuta desgaitasuna duten pertsonen eta haien familiek desgaitasunetik heldutako beharrei erantzuteko

egin behar duten gehiegizko esfortzua, gure ustez oraingoa bezalako *krisi ekonomikoko* kointura batean, botere publikoek aurrera egin behar dute dauden onura fiskalen tratamenduan, desgaitasun-egoerak gutxitzen lagunduko duen babes-neurri gisa.

4.3. Desgaitasuna duten pertsonentzako sendagaien doakotasuna prestazio farmazeutikoaren bereziki menpekota den kolektibo horrentzako laguntza-neurri bat da, zeina ezin baita geratu arauen arteko igorpen-jokoaren menpean; hari eusteak eta hura orokorrean aplikatzeak funtsezko ekitate-beharkizunei erantzuten diete. Ildo horretan, Herri Defendatzaileak Osasuneko, Gizarte Zerbitzuetako eta Berdintasuneko Ministerioari gomendio bat zuzendu dio, Enplegu eta Gizarte Segurantzako Ministerioarekin koordinatuta, lege erreforma egokia egin dezan, haren bidez ehuneko 33ko eta gehiagoko desgaitasun gradua duten pertsonak, desgaitasun gradu horretara zein momentutan iritsi ziren kontuan izan gabe, salbuetsita egon daitezzen Osasun Sistema Nazionalari egin beharreko ekarpenetik.

Aldi berean, prestazio ortoprotesikoen zorroa arintasunez eta maiztasunez gaurkotzeko lehentasun bat izan beharko luke, desgaitasuna izan eta horrelako prestazioak behar dituzten pertsonen eguneroko bizitza hobetzeko.

4.4. Administrazio publikoek jarraitu behar dute diskriminazio positiboko neurriak hartzen, desgaitasuna duten pertsonen enplegua dela-eta berdintasun materiala erdie-tz dezaten. Horretarako, beharrezkoa da gizartea gehiago sentsibilizatzea haien lanerako aukerei buruz, desgaitasuna duten pertsonentzat berariaz dauden mekanismoez harantzago, eta, halaber, garrantzitsua da lantokiak eta lanpostuak egokitzen aurrera egitea, bai eta horretarako pizgarri eta diru-laguntzan linea egonkor bat erraztea ere. Horri buruzko ekarpen gisa, aipatzekoa da [Arartekoaren martxoaren 4ko 4/2013 Gomendio Orokorra](#), aldi baterako kontratazio-burtsak erregulatzen dituen arauetan diskriminazio positiborako neurriak ezartzei buruzkoa, desgaituak beren ezaugarrietarako egokiak diren lanpostuetara iritsi ahal izatea errazteko.

4.5. Azkenik, azpimarratu behar dugu azken urteetan murrizketa handiak egin direla kolektiboko elkarteei zuzendutako politika publikoetan. Egitate hori eragina izaten ari da elkarte horiek beren erabiltzaileei ematen dizkieten zerbitzuetan, zeinak, itxura batean, administrazio publikoek berek ez dituzten beren gain hartuko. Esan beharra dago erakunde horiek desgaitasuna duten pertsonentzat funtsezkoak diren banakako orientabide- laguntza-lanak egiten dituztela; dauden baliabide komunitario eta berariazkoei buruzko dokumentazio- eta informazio-iturriak direla, eta, aldi berean, kolektibo jarduera sozialaren esparru desberdinetan ikus-tarazteko bermea direla. Horri dagokionez, erakunde honek nabarmendu eta defendatu behar du ezen, krisi garaietan sekula baino gehiago, botere publikoek giza eskubideen printzipioak hartu behar dituztela beren politika publikoen diseinurako gida-lerro gisa.